

Otázky a odpovědi

Steven Weinberg se na jednom místě svého *Snění o finální teorii* (s. 146) vyjádřil: „Správné otázky nás nenapadnou dřív, než se přiblížíme dostatečně ke správným odpovědím.“ Běžnější je naopak předpokládat, že k správným odpovědím se nedostaneme, dokud nepoložíme správné otázky. A já mám za to, že jak kladení otázek, tak odpovídání na ně musí jít vždy ruku v ruce. Že je otázka nesprávně položena, poznáme většinou až poté, když se na ni pokoušíme odpovědět. A že je odpověď problematická a že o ní lze pochybovat, nás napadne teprve tenkrát, když si položíme otázku, která ze žádné předchozí odpovědi nevyplývá, ale když naopak tu dosavadní odpověď zpochybní a nás znejistí. Nedovedu si představit, jak bychom se mohli postupně přibližovat k správné odpovědi, aniž bychom se tázali znovu a znovu tak, že ty zatím nesprávné nebo jen částečně správné odpovědi podrobíme pochybnostem. A na druhé straně si nedovedu představit ani to, že by někdo mohl položit správnou otázku, ale jinak toho o věci mnoho nevěděl (a už vůbec, kdyby nevěděl nic). Zkrátka a dobře: otázky je třeba klást znale, ale kriticky a zkoumavě; a odpovědi je třeba dávat co nejpřesněji formulované, aby bylo možno prověřovat každý detail rovněž zkoumavě. Rozhodující je tedy ona kritická zkoumavost, nikoli jen odpovídání, ani jen tázání.

(Písek, 120711-1.)